

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748 MVA

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Norconsult AS v/ Gøran Antonsen
goran.antonsen@norconsult.com

Deres ref.	Deres kontaktperson	Vår ref. 20210386	Vår kontaktperson Martin Eggen	Dato 08.09.2021
------------	---------------------	----------------------	-----------------------------------	--------------------

Planarbeid og høring av forslag til planprogram for områderegulering Nyland øst, Vefsn kommune- varsel om utvidelse av planområdet – høringsvar fra Norsk Ornitologisk Forening

Sammendrag

NOF går sterkt imot denne utvidelsen, som også må vurderes opp mot de økologiske funksjonene i Drevjaleira naturreservat. Vi foreslår et alternativt område for utvidelse.

Innledning

Mosjøen og Omegn Næringssselskap AS ønsker å utvide næringsareal knyttet til reguleringer ved Drevjaleira (planID20121009) og FV 78 Holand-Toventunnelen (planID 20111052). Begge vedtatt i 2011. Utvidelse av næringsarealet er på gjør at 125 daa og planområdet blir etter utvidelsen 464 daa.

NOF har tidligere engasjert seg sterkt mot utfyllingen av Drevjaleira, som vi mener er imot EUs vanndirektiv (og vannforskriften) regler, naturmangfoldloven, nasjonale miljømål og FNs bærekraftsmål. Også Statsforvalteren i Nordland har engasjert seg i saken, og bedt Vefsn kommune se på reguleringen på nytt for å ikke gjøre ubotelig skade på naturmangfoldet. Foruten Drevjaleiret var Vefsnfjordens opprinnelige våtmarksareal konsentrert til Vefsnas utløp i Mosjøen. De siste restene av dette er nå utbygd, og dette gjelder også Kulstadsjøleira ved Halsøy som også var et viktig våtmarksområde men som i dag er helt gjenfylt. Dette gir Drevjaleira status som det eneste gjenværende våtmarksområdet i Vefsnfjorden

Hele Drevjaleira fremstår som en grunn tidevannsbukt med strandeng og skjermede vannpytter. Frodig løvskog og kulturmark i nærheten er med på å øke området betydning for fugler. Det er disse arealene en planlagt utvidelse vil berøre.

Figur 1. Utfylling av Drevjaleira.

Nedbyggingen av norske elvedelta er godt dokumentert og kjent, både gjennom miljøforvaltningens egen informasjon og gjennom elvedatabasen.no. Betydningen for fugler fra store områder blir ofte vektlagt, og områdene har dermed enorm betydning også utover sitt eget areal. For fugler utgjør områdene nødvendige spiskammers som de er helt avhengig av. Aktivt marint delta har status som sårbar (VU) på rødliste for naturtyper fra 2018. Vi viser også til at Drevja som vernet vassdrag. Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag sier følgende:

Retningslinjene gjelder følgende deler av det enkelte verneobjekt avgrenset slik:

- vassdragsbeltet, dvs. hovedelver, sideelver, større bekker, sjøer og tjern og et område på inntil 100 meters bredde langs sidene av disse,
- andre deler av nedbørfeltet som det er faglig dokumentert at har betydning for vassdragets verneverdi.

Mer fra retningslinjene:

De vernevedtak Stortinget har fattet gjelder som hovedregel hele vassdraget innenfor grensene av nedbørfeltet.» ... «I tillegg omfatter retningslinjene andre deler av nedbørfeltet som det er faglig dokumentert at har betydning for vassdragets verneverdi. Dette dreier seg om arealer med betydelige verdier knyttet til zoologi, botanikk, geologi, kulturhistorie, landskapsbilde eller friluftsliv.

«The best available technology» (BAT) må være førende for forvaltningen. Sagt på en annen måte: Reguleringsplanen gir ingen føringer på at man skal benytte seg av arealet, når man nå vet så mye bedre. Tvert imot, BAT-prinsippet tilsier at man i dette tilfellet må bevare alle

deler av området som ikke allerede er ødelagt. NOF ber Vefsn kommune og Mosjøen og Omegn Næringssselskap AS om å ta et skritt tilbake. Dere er sikkert enig med oss i at beslutninger må være kunnskapsbaserte. At man nå ønsker å utvide næringsområdet ytterligere, når man heller burde lage en ny helhetlig plan for næringsareal som i større grad tar hensyn til naturmangfold, er svært uheldig. Vi ber om at man ser på hele området under ett, med alle handlingsmuligheter på bordet – fra et nullalternativ til ulike andre scenarioer/andre plasseringer av næringsvirksomhet.

Om området spesielt og forslag til endring

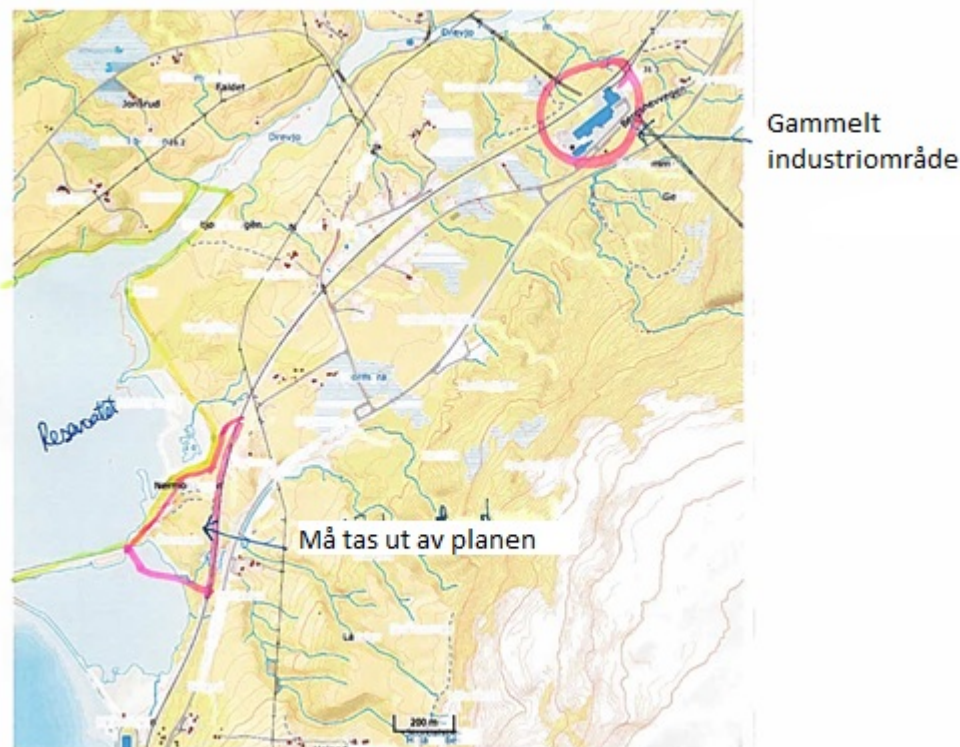
Området består av kantvegetasjon og gammelt jordbruksland som ikke har vært slått på noen år, altså et seminaturlig habitat som er særlig velegnet for mange arter. Blant rødlistearter som bruker området regelmessig eller hekker der kan vi nevne gulspurv (nær truet, NT) sivspurv (NT), stær (NT) og storspove (sårbar, VU). En spillende dobbeltbekkasin (NT) ble registrert 30. mai 2020. Etter det vi kan skjønne er det ikke gjort systematiske registreringer i området tidligere. Området har en viktig funksjon som buffersone mot reservatet. Nå er det regulert til industri nede på fjæra i et stort område, og hvis også Nerموen blir regulert og bygd ned til industri vil en stor del av reservatets sørøst-side grense inn mot industriområder, uten noen som helst buffersone. Området mellom jernbanelinja og til reservatgrensen bør derfor **ikke** tillates regulert om til industri.

Det er ei hytte og noen stier i det aktuelle området (Nerموen/Nermohaugen), noe som tyder på at det blir brukt til turer og annet friluftsliv. Det er også en av de fineste ankomstene for å se på fuglelivet i reservatet. Ved jernbanoevergangen (grei parkering) er det et skilt med informasjon og kart over naturreservatet, og den gamle veien/stien leder forbi hytta og ned på noen svaberg som gir flott utsikt over fjæra.

Støy, forurensing og forstyrrelser, samt bortfall av ulike levesteder som også fugler med tilknytning til reservatet benytter seg av er blant de negative effektene med den foreslåtte utvidelsen av planområdet. De økologiske sammenhengene mellom landskapselementene blir svekket, og den samlede belastningen på vassdraget og sonen mot vassdraget blir enda større enn det man allerede legger opp til gjennom dagens svært miljøskadelige regulering. Hele Drevjaleira vil ligne enda mer på et enormt industriområde.

Det gamle gipsdeponiet har neppe tegn til gjenværende naturverdier, og vi ser på det som urovekkende at et konsulentselskap som ifølge seg sjøl er « Miljøfyrtårnbedrift og arbeider for å minimere miljøbelastningene i oppdrag og i egen virksomhet» kan komme på tanken om å presentere dette området potensielt omregulert til natur- og friluftsmål, etter at de helt tydelig har vurdert det som så ødelagt at det er uegnet for videre næringsvirksomhet.

Området på østsiden av jernbanelinja, og nyveien inn i Drevjadalen, er mindre problematisk. Vi viser til også til et gammelt industriområde, avmerket på figur 2. NOF foreslår å ta dette inn som erstatningsareal. I figuren er det også avmerket hvilket område som må tas ut av planene.

Figur 2. Forslag til endring av planområde. Området nede til venstra må tas ut av planen.

Vurderinger av selve utvidelsen

NOF fraråder utvidelsen, også på et selvstendig grunnlag basert på kunnskap om arealet. Se foreslått erstatningsareal. Kommunen har også store arealer langs den nye E6-traseen som allerede er forstyrret i forbindelse med veiutbyggingen.

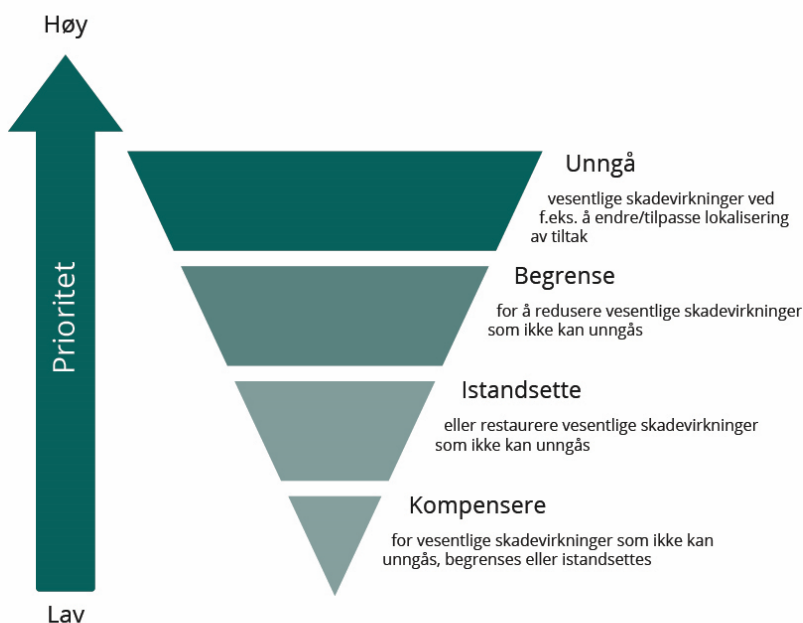
I de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging 2019-2023 er arealendringer trukket frem som en av de viktigste påvirkningsfaktorene for truet natur i Norge i dag. Det er derfor en klar nasjonal forventning at kommuner og fylkeskommuner identifiserer og tar hensyn til viktig naturmangfold, og at samlet belastning tillegges vekt. Det presiseres videre at regjeringen legger stor vekt på å ivareta truet natur, og at økosystemer sikres god tilstand. Regjeringen trekker også frem at fylkeskommuner og kommuner er nøkkelaktører for å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling og realisering av bærekraftmålene i Norge, og det er forventning til at bærekraftsmålene legges til grunn for den kommunale og regionale planleggingen.

I Norge har vi et generelt forbud mot oppføring av bygninger og anlegg i områder langs vassdrag, inntil 100 m fra strandlinjen. Retningslinjen for saksbehandling av dispensasjonssaker i vann og vassdrag og i LNF-områder krever at tiltaket ikke må være i konflikt med viktige friluftsinnteresser og turdrag eller viktige områder for biologisk mangfold.

NOF mener dette tydelig taler for å avslå planene på et tidlig tidspunkt, evt. justere dem. Det vil alltid være knyttet stor usikkerhet til konsekvensene av slike utbyggingsprosjekter. Både fysiske inngrep, forurensing, forstyrrelser og samlet belastning under og etter etablering vil

påvirke både ulike fuglearter og hele det biologiske mangfoldet i området. Å *unngå samlokalisering med viktige naturverdier må alltid være førstevalget.*

En rekke tiltak skal gjennomføres for å unngå og redusere negative konsekvenser. De omtales som tiltakshierarkiet og er illustrert i denne figuren (kilde Miljødirektoratet):

Figur 3. Tiltakshierarkiet illustrert av Miljødirektoratet.

Først skal man unngå at planen eller tiltaket fører til skade. Dette har høyeste prioritet. Deretter begrense skaden, så istandsette eller restaurere. En eventuelt siste utvei er å vurdere å kompensere skade, men det er laveste prioritet. Kompensasjon skal bare vurderes dersom det fremdeles gjenstår vesentlige negative virkninger etter at tiltak for å unngå, begrense eller istandsette er vurdert. Kompensasjon er altså siste utvei.

Først skal man unngå at planen eller tiltaket fører til skade. Dette har høyeste prioritet. Deretter begrense skaden, så istandsette eller restaurere. En eventuelt siste utvei er å vurdere å kompensere skade, men det er laveste prioritet. Kompensasjon skal bare vurderes dersom det fremdeles gjenstår vesentlige negative virkninger etter at tiltak for å unngå, begrense eller istandsette er vurdert. Kompensasjon er altså siste utvei.

Merknader til planprogram og konsekvensutredning (KU)

Konsekvensutredningen (KU) skal identifisere og beskrive forhold som kan bli påvirket, og vurdere vesentlige virkninger for miljø og samfunn. [I en konsekvensutredning vurderer vi ulike alternativer mot hverandre](#), skriver Miljødirektoratet. Da må det det også utredes ulike alternativer, inkludert et 0-alternativ.

Det er særdeles viktig at konsekvensutredningen må fange opp slike samlede virkninger, slik det er beskrevet i veilederen for KUer hos [Miljødirektoratet](#). Den nye veilederen for KU skal

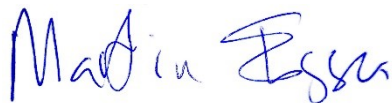
sikre at det blir stilt tydeligere kvalitetskrav, blant annet gjennom veiledning om utredningskrav, støtte til å vurdere hvorvidt kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig og veiledning om usikkerhet. Miljødirektoratet presiserer i veilederen at det er viktig at det blir brukt fagfolk med relevant kompetanse og hvilket ansvar ansvarlig myndighet har her.

Veilederen legger opp til at samlet belastning og føre-var prinsippet inngår som del av konsekvensvurderingene som skal gjøres og blant annet vurderinger av usikkerhet. En konsekvensutredning skal oppfylle prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12, og etter at KU-prosessen er ferdig kan man som regel legge til grunn at utredningen oppfyller kravet til kunnskapsgrunnlaget i nml § 8. Beslutningsmyndighet skal likevel gjøre en konkret selvstendig vurdering av kunnskapsgrunnlaget og miljøkonsekvenser av planen eller tiltaket opp mot naturmangfoldlovens paragrafer.

NOF bemerker også at naturmangfoldlovens § 49. (*utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde*) må vurderes i sammenheng med tiltaket som vurderes.

For Norsk Ornitologisk Forening

NOF Nordland

Martin Eggen, naturvernrådgiver i NOF

Atle Ivar Olsen, leder

KOPI:
Statsforvalteren i Nordland
Miljødirektoratet
Klima- og miljødepartementet